

Doc. PhDr. Miloš Šlepecký, CSc. Katedra psychologických vied, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Kraskova 1, 949 74 NITRA

14. 6.
2020

Titl: prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., PhD

Filozofická Fakulta

Univerzita Karlova

nám. Jana Palacha 2

116 38 Praha 1

Oponentský posudok habilitačnej práce v odbore klinická psychologie, ktorú predložila PhDr. Jaroslava Dosedlová, Dr. s názvom

„Optimizmus a jeho role v kontextu zdraví“

Práca je zameraná na preskúmanie konštruktu optimizmu a jeho úlohe v empirických štúdiách a akú rolu hrá pri ovplyvňovaní zdravotného stavu.

Formálna stránka habilitačnej práce

Habilitačná práca má formu odbornej publikácie vydanéj vo vydavateľstve Muni press Filozofickej fakulty Masarykovej Univerzity v Brne. Habilitačná práca je napísaná na 165 stranách, obsahuje 21 tabuliek, 12 grafov, vecný register a 18 strán literárnych odkazov zo zahraničnej a domácej literatúry. Skladá sa krátkeho teoretického prehľadu, kde na 20 stranách autorka stručne popisuje optimizmus a pesimizmus v náboženských systémoch, ako filozofickú kategóriu a začiatky tohto pojmu v psychológii. Teoretická časť prehľadne podáva dôležité časti popísanej problematiky. V praktickej časti autorka popisuje jedenásť štúdií, ktoré vykonala, aby výskumne objasnila skúmané konštrukty, determinanty zdravia, vzťah medzi optimizmom a zdravím a rozdiely v dispozičnom optimizme a pesimizme vo vzťahu k správaniu v ČR a USA. Ciele práce, metodiku získavania dát, a výsledky podrobujú kritickéj diskusii. Predložená práca spĺňa všetky formálne kritériá vyžadované pre daný druh práce.

Obsahová stránka dizertačnej práce

Práca podáva výsledky viacročného výskumu týkajúceho sa tejto tematiky, pričom autorka po získaní výsledkov si stanovuje nové výskumné otázky a odpovedá na ne ďalším výskumom. Práca tak predstavuje podrobné mapovanie a vysvetľovanie skúmanej problematiky. Jej ústrednou otázkou je či optimizmus zdravie zlepšuje, alebo prináša aj riziká. V práci autorka zistila, že dispozičný optimizmus, optimizmus ako explanačný štýl a defenzívny pesimizmus sú odlišné konštrukty a vytvorila model optimizmu, ktorý v českej odbornej literatúre nebol spracovaný.

Ústrednou témou práce potom bolo skúmanie vzťahu medzi optimizmom/pesimizmom a jednotlivými komponentami správania súvisiaceho so zdravím. Na základe výskumných zistení autorka usudzuje, že mladí dospelí vykazujú najnižšiu mieru vyhýbania sa návykovým látkam, postupne vekom ľudia z výskumného súboru venujú viac pozornosť zdravej výžive a klesá miera pohybovej aktivity a problémom sa stáva zvýšená hmotnosť obyvateľstva.

Autorka tiež zistila, že starostlivosť o psychickú pohodu, pravidelný režim, emocionálna stabilita a zdravá strava sú prediktorom menšieho sťažovania sa na zdravotné ťažkosti. Nezistila však, že by bola miera optimizmu významným prediktorom vo vzťahu k jednotlivým faktorom zdravie podporujúceho správania.

Záver práce môžu mať praktické využitie v rámci preventívnych programov. Autorka zistila, že významnými prediktormi podporujúcimi zdravé správanie sú vek, pohlavie a niektoré osobnostné charakteristiky. Dispozičný optimizmus je silným prediktorom duševného zdravia.

Metodické postupy autorky boli adekvátne k dosiahnutému cieľu a autorka je veľmi dobre zorientovaná tak v problematike ako aj v jej štatistickom spracovaní.

Výsledky práce sú prínosné a môžu byť aplikovateľné do praxe preventívnych a intervenčných programov.

Pripomienky a otázky k práci

K práci nemám zásadnejšie pripomienky. Výsledky práce sú získané na dostatočne veľkej výskumnej vzorke u probandov rôzneho veku.

Záverom by som sa opýtal autorky, či by nebolo vhodnejšie v dotazníku nerealistického optimizmu a subjektívneho pocitu kontroly vytvoriť aspoň tri kategórie podľa veku. Zdá sa mi málo diskriminačné vytvárať položky pre vek nad 35, ktoré platia aj pre vek napr. pre vek 55 rokov.

Záver

Habilitačná práca PhDr. Jaroslava Dosedlová, Dr. prináša nové a originálne poznatky o vzťahu optimizmu a k zdraviu vedúcemu správaniu. Autorka preukázala schopnosť samostatne vedecky pracovať a formulovať jasné vedecké závery. Konštatujem, že

PhDr. Jaroslava Dosedlová

„splnila podmienky kladené na habilitačnú prácu“

Odporúčam habilitačnú prácu k ďalšiemu postupu.

V Nitre 14. 6. 2020

Doc. PhDr. Miloš Šlepecký CSc.

